

Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság
1.Bf.52/2011/13.

A Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Budapesten, 2012. év február hó 9. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta és **2012. év február hó 14. napján** kihirdette a következő

í t é l e t e t:

A különösen nagy kárt okozó csalás büntette és más bűncselekmények miatt I. r. vádlott és társai ellen indított büntetőügyben a Pest Megyei Bíróság 24.B.118/2008/174. számú ítéletét **megváltoztatja.**

Az I. r., a III. r. és a IV. r. vádlott terhére rótt vagyon elleni bűncselekményeket 2 rb. társtettesként elkövetett csalás büntetteként [1 rb. a Btk. 318. § (1) bekezdés és (2) bekezdés a/ és c/ pontjára figyelemmel, a (7) bekezdés b/ pontja, 1 rb. a Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a/ és c/ pontjára figyelemmel, (6) bekezdés b/ pontja] minősíti.

A II. r. vádlott terhére rótt vagyon elleni bűncselekményt társtettesként elkövetett csalás büntettének nevezi meg, a jogszabályi hivatkozás érintetlenül hagyása mellett.

Megállapítja, hogy a II. r. vádlott a büntetése fele részének letöltése után feltételes szabadságra bocsátható.

A III. r. vádlott többszörös visszaeső.

A Pesti Központi Kerületi Bíróság 15.B.36.171/2003/2. számú határozatával kiszabott 10 (tíz) hónapi végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetés elrendelésére vonatkozó ítéleti rendelkezést a III. r. vádlottal szemben mellőzi.

Az ítélet bevezető részét a 2009. év december hó 4. napján megtartott nyilvános tárgyalás megjelölésével kiegészíti.

Egyebekben az első fokú ítéletet az I. r., a II. r., a III. r. és a IV. r. vádlottakra vonatkozóan helybenhagyja.

Az I. r. vádlott tekintetében az első fokú ítélet kihirdetésétől 2011. év március hó 2. napjáig előzetes letartóztatásban töltött időt a kiszabott börtönbüntetésbe beszámítja.

A másodfokú eljárás során felmerült 16.210 (tizenhatezer-kettőszáztíz) forint bűnügyi költségből a I. r. vádlott 4.210 (négyezer-kettőszáztíz) forint, a III. r. vádlott

6.000 (hatezer) forint és a IV. r. vádlott 6.000 (hatezer) forint bűnügyi költséget köteles az államnak megfizetni.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

A Pest Megyei Bíróság 24.B.118/2008/174. számú 2010. október 28. napján kihirdetett ítéletével az I. rendű vádlottat 1 rb. a Btk. 318. § (1), (6) bekezdés a./ pontja és 1 rb. az (5) bekezdés a./ pontja szerinti - mindkét esetben társtettesként elkövetett - csalás büntette, és a Btk. 274. § (1) bekezdés c./ pontja szerinti közokirat-hamisítás büntette miatt - halmazati büntetésül - 3 év 6 hónap börtönre és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte.

A II. rendű vádlottat a Btk. 318. § (1), (6) bekezdés a./ pontja szerinti társtettesként elkövetett csalás büntette, és a Btk. 274. § (1) bekezdés c./ pontja szerinti közokirat-hamisítás büntette miatt - halmazati büntetésül - 2 év börtönre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte. Ellenben felmentette a Btk. 318. § (1), (2) bekezdés a./, (6) bekezdés b./ pontja szerinti társtettesként elkövetett csalás büntette miatt ellene emelt vád alól.

A III. rendű vádlottat 1 rb. a Btk. 318. § (1), (6) bekezdés a./ pontja és 1 rb. az (5) bekezdés a./ pontja szerinti - mindkét esetben társtettesként elkövetett - csalás büntette miatt - halmazati büntetésül - 5 év 6 hónap fegyházra és 6 év közügyektől eltiltásra ítélte. Egyben elrendelte a Pesti Központi Kerületi Bíróság 15.B.36.171/2003/2. számú végzésével kiszabott 10 hónap - korábban végrehajtásában felfüggesztett - börtönbüntetés végrehajtását. A vádlottat kizárta a feltételes szabadság kedvezményéből. Ezzel szemben felmentette a Btk. 274. § (1) bekezdés c/ pontja szerinti közokirat-hamisítás büntette miatt ellene emelt vád alól.

A IV. rendű vádlottat 1 rb. a Btk. 318. § (1), (6) bekezdés a./ pontja és 1 rb. az (5) bekezdés a./ pontja szerinti - mindkét esetben társtettesként elkövetett - csalás büntette, és 2 rb. bűnsegédként elkövetett a Btk. 274. § (1) bekezdés c./ pontja szerinti közokirat-hamisítás büntette miatt - halmazati büntetésül - 3 év 6 hónap börtönre, 4 év közügyektől, és végleges hatállyal a jogi diplomához kötött foglalkozások gyakorlásától való eltiltásra ítélte.

Az előzetes fogvatartásban töltött időt a kiszabott büntetésekbe beszámította, rendelkezett a bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről.

Az első fokú ítéletet az ügyész a fenntartott három napos gondolkodási időn belül tudomásul vette, ellene a vádlottak és védők jelentettek be fellebbezést. Az I. rendű, a III. rendű vádlott és védőjük a kiszabott büntetés enyhítése végett, a II. rendű vádlott és védője három napi gondolkodási idő fenntartása mellett az indok megjelölése nélkül, a IV. rendű vádlott és védője enyhítés mellett felfüggesztett szabadságvesztés kiszabása érdekében jelentett be fellebbezést.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.259/2009/12. számú átiratában az első fokú ítélet megváltoztatását: a tényállás kisebb körű kiegészítését, a bűncselekmények megnevezésének pontosítását, a II. r. vádlott többszörös visszaesői minőségének és a közbizalom elleni bűncselekmény tekintetében a II. és a IV. rendű vádlott társtettesi elkövetési alakzatának megállapítását, egyebekben az ítélet helybenhagyását indítványozta.

Az ítélőtábla nyilvános ülésén az ügyészség nem képviseltette magát.

A vádlottak és védőik a bejelentett perorvoslatokat fenntartották, a tényállást és a jogi minősítést nem vitatták.

Az I. rendű vádlott védője azt emelte ki, hogy védencét kihasználták, mivel elkövetési magatartásával az ügynek főszereplője lett, de még az eljárásáért ígért pénzösszeget sem kapta meg maradéktalanul. A vele szemben kiszabott büntetés a beismerő vallomása és az időmúlás miatt eltúlzottan szigorú, ezért annak enyhítését kérte.

A II. rendű vádlott védője a fellebbezését - tartalmának megjelölésével - a büntetés enyhítésére irányulóan fenntartotta. Kiemelte, hogy védence előzetes fogvatartásban letöltött 14 hónapja elegendő visszatartó erőt jelentett, az eltelt idő alatt nem követett el újabb bűncselekményt, és a vele szemben folyamatos büntető ügyek elkövetési ideje korábbi. A kiszabott büntetés olyan mértékű enyhítését kérte, ami nem eredményez visszatérést a börtönbe.

A III. rendű vádlott védője enyhítésre irányuló indítványát az időmúlásra és a kár részbeni megtérülésére alapította. Vitatta, hogy analfabéta védence képes lenne a felrótt vezető, szervező szerepre, legfeljebb pszichikai bűnsegédi magatartásért vonható felelősségre. Vitatta a 2. tényállás elkövetési értékét, mivel álláspontja szerint a haszonélvezeti joggal terhes adásvételnél a csalással okozott kár nem azonos az ingatlan teljes értékével.

A IV. rendű vádlott védője az első fokú ítéletben felsorolt büntetés kiszabási tényezőket bővítette, és az időmúlás büntetés csökkentő hatását hangsúlyozta. Csatlakozott a kár értékét vitató érvekhez és maga is a haszonélvezeti joggal csökkentett kárérték alkalmazását kérte. A védence büntetésére tett indítványa szabadságelvonással nem járó büntetést célzott.

Az utolsó szó jogán nyilatkozó vádlottak közül a II. rendű a visszailleszkedés lehetőségét szorgalmazta, a III. rendű tönkrement életére hivatkozott, míg a IV. rendű személyi, családi körülményeire alapozva kérte felfüggesztett büntetés alkalmazását.

A fellebbezések részben és eltérő okból voltak alaposak.

A Fővárosi Ítéltábla az első fokú ítéletet és a megelőző eljárást a Be. 348. § (1) bekezdése alapján teljes körben, de a (2) bekezdésben írt korlátozások mellett, a jogerős felmentő rendelkezéseket nem érintve bírálta felül.

Felülbírálata során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a perrendi szabályok betartása mellett lefolytatott bizonyítási eljárásban az ügy ténybeli és jogi megítéléséhez szükséges bizonyítékokat feltárta, felsorolta és értékelési körébe vonta.

Az ellentétes tartalmú vallomásokat a személyi és tárgyi bizonyítékokkal együttesen megvizsgálta, és a vádlottak vallomásából a más bizonyítékokkal is alátámasztott körülményeket elfogadva, egymással összevetve megalapozott tényállást állapított meg. Az ítélet tényállása mentes az iratellenes megállapításoktól, a bizonyítékok logikus értékelésén alapul, és a szükséges körben kellően megindokolt.

Az ítélet tényállását csak kisebb mértékben elsődlegesen a vádlottak előéletével kapcsolatos részében kellett a következő szerint a Be. 352. § (1) bekezdés a./ pontja alapján kiegészíteni.

- Az I. rendű vádlottat a Pesti Központi Kerületi Bíróság 20. B. 24.261/2010/40. számú 2010.november 26-án jogerős ítéletével a 2006. május 31-én elkövetett közokirat-hamisítás bűntette miatt 8 hónapi - 2 évi próbaidőre felfüggesztett - börtönre ítélte.
- A Pesti Központi Kerületi Bíróság 28. B. 29.668/2009. számú 2010.október 22-én jogerős ítéletével a 2006. április 26-án elkövetett közokirat-hamisítás bűntette miatt 40 nap közérdekű munkára ítélte.
- A III. rendű vádlottat a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2. B. 35.029/2009/31. számú 2010. szeptember 24-én jogerős ítéletével 1 évi, 2 év próbaidőre felfüggesztett börtönre ítélte az 1999. szeptember 13-án elkövetett csalás bűntette miatt.
- A Pesti Központi Kerületi Bíróság 2. B. 35.506/2008/17. számú 2011. február 7-én jogerős ítéletével 1 évi, 2 év próbaidőre felfüggesztett börtönre ítélte, mint többszörös visszaesőt a 2003. november 13-án elkövetett bűncselekmény miatt.
- A Pesti Központi Kerületi Bíróság 31. B. 29435/2010/11. számú, a Fővárosi Bíróság, mint másodfokú bíróság 32. Bf. 7037/2011/14. számú határozata folytán 2011. június 29-én jogerős ítéletével a 2007. november 9. napján elkövetett rablás bűntette miatt - mint többszörös visszaesőt - 7 évi fegyházra és 7 évi közügyektől eltiltásra ítélte.

- A III. r. vádlottat a Nyírbátori Városi Bíróság 2004. február 10. napján, a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2005. március 25. napján végrehajtandó büntetésre ítélte, amelynek letöltését 2005. december 5-én kezdte meg.
- A IV. rendű vádlottat a Budaörsi Városi Bíróság 5.B.266/2008/23. számú 2011. május 4-én jogerős ítéletével a 2005. július 18-án elkövetett csalás büntette és más bűncselekmény miatt 1 év 2 hó - végrehajtásában 5 évi próbaidőre felfüggesztett - börtönre és 5 évi jogi foglalkozástól eltiltásra ítélte.
- Az első fokú ítélet 7. oldalán feltüntetett és IV. rendű vádlott elítélésére vonatkozó adatokat az elkövetési idő 2000. február 28. napjának feltüntetésével egészíti ki.
(Erkölcsei bizonyítványok adatai)

A történeti tényállás kiegészítése is szükségessé vált:

- Az 1. számú sértettet a Budapesti II-III. kerületi Bíróság 5.P.II.24.555/2007/13. számú, 2008. október 31-én jogerős ítéletével cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezte. (bírósi iratok tartalma)
- Az ítélet 7. oldalának 5. bekezdését azzal egészíti ki, hogy a IV. rendű vádlott ügyvédi kamarai tagsági viszonyának megszűnése előtt 2005. szeptember 3-tól fel volt függesztve. (átemelés az ítélet indokolásából)
- Az első fokú ítélet 8. oldalának első bekezdésében a sértett cselekvőképességére vonatkozó mondatot úgy pontosítja, hogy az 1. számú sértett 2005-ben még nem állt gondnokság alatt.
- Az első fokú ítélet 8. oldalának 3. bekezdését akként pontosítja, hogy az ott feltüntetett 2005. október 18. az adásvételi szerződés bejegyzésének napja szemben a benyújtásként megjelölten.
- Az első fokú ítélet 9. oldalának utolsó bekezdésének 5. sorából a IV. rendű vádlott megjelölését mellőzi.

E kiegészítésekkel és pontosításokkal az ítélet tényállása megalapozott és a másodfokú eljárásban irányadó, a felülbírálat alapját képezi.

Az ítélet indokolásában is szükségessé váltak kisebb pontosítások.

Az első fokú ítélet 19. oldalának első bekezdéséből mellőzni kellett a IV. rendű vádlott ingatlan nyilvántartásban történő eljárására vonatkozó utalását, mivel az irányadó tényállás ezzel ellentétes.

A bizonyítékok értékelésekor a polgári perben hozott és az elsőfokú bíróság által nyomatékos bizonyítékként értékelt ítélet bizonyító erejének, illetőleg az e körben

leírtaknak a pontosítása szükséges. A polgári perben meghozott ítélet nem köti a büntető bíróságot, mindössze egy bizonyítékot jelent a felderíthető bizonyítékok sorában. Annak értékét a szabad bizonyítás rendszerében a más bizonyítékokkal összevetett jellege, a bizonyítékok sorába beilleszkedése adja meg. A polgári perben eljáró bíróságok a felek kereseti kérelméhez és a felajánlott bizonyítékokhoz kötöttek, hivatalból nem járnak el, és minden aktusuk alárendelt a perben álló felek akaratának, a bíróságnak nem kell hivatalból az igazság kiderítésére törekedniük, és az ítélet csak a per tárgya körében tartalmaz megállapításokat. Ennek megfelelően akár az ítélet, akár az ott felderíthető bizonyítékok a Be-ben foglalt korlátok mellett felhasználhatóak, de az ítélet tartalma önmagában nem lehet nyomatékos bizonyíték.

Az elsőfokú bíróság a megalapozott tényállásból okszerűen vont következtetést a vádlottak bűnösségére, de a jogi minősítést pontosítani kellett, és az első fokú ítélet a jogi indokolással is részben adós maradt, továbbá annak korrekciója is szükségessé vált.

Az első fokú ítélet tényállása az ítélet 7. oldalán rögzíti mindazokat az adatokat, amelyből a bűnszövetség és az üzletszerűség megállapítására okot adó következtetések levonhatók.

A Btk. 137. § 9. pontja értelmében üzletszerűen követi el a bűncselekményt, aki ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonszerzésre törekszik. A Btk. 137. § 7. pontja alapján bűnszövetség pedig akkor létesül, ha két vagy több személy bűncselekményeket szervezetten követ el, vagy ebben megállapodik, és legalább egy bűncselekmény elkövetését megkísérelik, de nem jön létre bűnszervezet.

Ezek a feltételek az I. r., a III. r. és a IV. r. vádlottakkal szemben megállapíthatóak. Az irányadó tényállás szerint a III. r. vádlott határozta el, hogy a tulajdonosok kijátszásával megszerzi és továbbértékesíti a kiszemelt ingatlanokat haszonszerzés végett, és ebbe belevonta társait. Az I. r. vádlottat a vevőkénti szerepeltetésre, a IV. rendű ügyvéd foglalkozású vádlottat a szerződések elkészítésére hívta fel, amelyet a társak vállaltak, és eszerint eljárva szándékegységben végrehajtották és elkövették a tényállásban leírt bűncselekményeket. A vádlottak saját és társaik haszonszerzése végett cselekedtek. A IV. rendű vádlottnál a már jogerős elítélés tárgyát képező bűncselekmény elkövetési idejének összevetése a felülbírált üggyel önmagában megalapozza az üzletszerűségre vonható következtetést.

Tévedett az elsőfokú bíróság a bűnszövetség megítélésében, ezért mellőzi az ítélőtábla az ítélet 19-20. oldalán e körben rögzített megállapításokat. A vádlottak megállapodása az irányadó tényállás szerint létrejött, a tervezett bűncselekmények kivitelezése megtörtént. Az eladó szerepében mindkét esetben anyagi haszonszerzés célzatával az ingatlan tulajdonjogával nem rendelkező, az igazi tulajdonossal kapcsolatban nem álló I. r. vádlott járt el, tudva, átlátva a szerepét és erről előzetesen megegyezve a III. r. vádlottal. A IV. rendű vádlott a III. r. vádlott

utasításai szerint előzetesen elkészítette a szerződéseket a közölt tartalommal tudva az abban rögzített tények valótlanosságáról, a tulajdonosok kijátszásáról, a károkozás szándékáról. Ebben mind a hárman mindkét esetben együttműködtek és ezzel a bűnszövetség törvényi előfeltételéül megkívánt szervezettséget - szemben az elsőfokú bíróság álláspontjával - megvalósították.

A vádlottak által elkövetett bűncselekmények helyes jogi minősítése:

Az I. r., a III. r. és a IV. r. vádlott terhére rótt vagyon elleni bűncselekmények 2 rb. társtettesként elkövetett csalás bűntetteként értékelhetők, amely közül 1 rb. a Btk. 318. § (1) bekezdés és (2) bekezdés a/ és c/ pontjára figyelemmel, a (7) bekezdés b/ pontja, 1 rb. pedig a Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a/ és c/ pontjára figyelemmel, (6) bekezdés b/ pontja szerint minősül.

Itt utal arra a Fővárosi Ítéltábla, hogy a rendelkező részben a bűncselekményeket a 61. sz. BK vélemény szerint a büntető törvény különös részi főcímek feltüntetésével kell megnevezni, ezért az első fokú ítélet nem felel meg az előírásoknak, és a kialakult bírói gyakorlatnak, ezért szükséges volt pontosítani.

Ki kell egészíteni a jogi indokolást azzal is, hogy a III. rendű vádlott azért nem bocsátható feltételes szabadságra, mert olyan szándékos bűncselekményért ítélte a bíróság végrehajtandó szabadságvesztésre, amelyet a korábbi végrehajtandó szabadságvesztésre ítélese után, de a végrehajtás befejezése előtt követett el. (Btk. 47.§ (4) bekezdés a./ pont). A III. r. vádlottat a Nyírbátori Városi Bíróság 2004. február 10. napján, a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2005. március 25. napján végrehajtandó büntetésre, 1 illetőleg 5 évi börtönre ítélte, amely időpontokat a jelen ügy elkövetési idejével (2005. augusztus 23. és szeptember 12.) és az eredményes elfogató parancsot követő 2005. december 5-i bevonulással összevetve az állapítható meg, hogy a törvényi feltétel bekövetkezett.

Az elsőfokú bíróság adós maradt a közbizalom elleni bűncselekmény jogi indokaival, az ítéltábla pedig nem osztotta a Fellebbviteli Főügyészség érveit a II. rendű és IV. rendű vádlott magatartásának társtetteskénti értékeléséről.

A hamis tartalmú adásvételi szerződés magánokirat. A vád tárgyává tett intellektuális közokirat-hamisítás azzal valósul meg, hogy az elkövető közreműködik abban, hogy valótlan tényt közokiratba foglaljanak. Jelen esetben a hamis tartalmú magánokirat adatainak közhiteles nyilvántartásba foglalása, az abban való közreműködés valósítja meg a bűncselekményt. Az irányadó tényállás szerint az első esetben ismeretlen személy, a másodikban a vevőként valótlanul aláíró I. r. vádlott nyújtotta be az adásvételi szerződést a közhitelű nyilvántartásba való bejegyzés végett. Ennek megfelelően a bűncselekmény tettese a második esetben az I. rendű vádlott.

A hamis tartalmú adásvételi szerződések elkészítésével a IV. rendű vádlott segítője volt az elkövetőknek, ezért bűnsegédi bűnrészességet valósított meg. A II. rendű

vádlott I. r. vádlott nevét írta alá az általa is tudottan valótlan tartalmú adásvételi szerződésre, ezzel segítve a tettest.

A közbizalom elleni bűncselekmények tekintetében ezzel a minősítéssel a vád tárgyává tett bűncselekmények kimerítése megtörtént, azzal továbbmenően nem kellett foglalkozni.

Az első fokú ítélet jogi indokolása még utalást sem tartalmaz a IV. rendű vádlott foglalkozástól történő eltiltása tekintetében.

A Btk. 56. § (1) bekezdés a./ pontja értelmében a foglalkozásától azt lehet eltiltani, aki a bűncselekményt a szakképezettséget igénylő foglalkozása szabályainak a megszegésével követi el, a b/ pont szerint pedig azt, aki a foglalkozása felhasználásával szándékosan követi el.

A IV. r. vádlottat az ügyvédi foglalkozása feljogosította az ingatlan adásvételi szerződés elkészítésére, magánokiratba foglalására, az ügyvédi ellenjegyzés biztosítására. A magánokiratnak a közhiteles nyilvántartásba kerülése pedig lehetőséget teremtett arra, hogy az abban feltüntetett adatok az ingatlan nyilvántartásba bekerüljenek, és mindenkre kiterjedő hatállyal hitelt érdemlően tanúsítsák az abban foglalt, de valótlan adatokat. Az ügyvéd foglalkozású vádlott a foglalkozásából adódó lehetőséget kihasználva valósította meg a csalást, amikor az irányadó tényállás szerinti módon elkészítette az okiratot.

Helyesen járt el az elsőfokú bíróság - bár ezt sem indokolta meg -, amikor nem az ügyvédi foglalkozástól, hanem a jogi diplomához kötött foglalkozástól tiltotta el a IV. rendű vádlottat. A vádlott ugyanis a foglalkozását használta fel a bűncselekmény elkövetéséhez, és ebben az esetben erre, és nem a szakfoglalkozás szabályaira kell az eltiltást alkalmazni.

Az elsőfokú bíróság az eltiltás mértékének megállapítása során határozatlan tartamot, a végleges eltiltást alkalmazta. A Be. 57. § (1) bekezdése szerint a foglalkozásától végleges hatállyal az tiltható el, aki a foglalkozás gyakorlására alkalmatlanná vált, vagy arra méltatlan. A határozott tartamú eltiltás elsődlegesen prevenciók céljából alkalmazható. A jelen esetben a végleges hatály a méltatlanságot fejezi ki azt, hogy az elkövető a foglalkozás gyakorlására erkölcsi okokból alkalmatlan. A IV. rendű vádlottnak felrótt bűncselekmények tárgyi súlyukban és büntetési tételükben is jelentősek. Az egész országban ismertek az ún. lakásmaffia ügyek, és az ilyen jellegű elkövetésben közreműködő ügyvédek szerepe indokolja az erkölcsi méltatlanság kategóriájának a megállapítását. Ezért helyes az elsőfokú bíróság döntése, és bár ezt a kört nem érintette a perorvoslat a másodfokú bíróság a hiányzó indokok miatt foglalkozott vele.

A III. rendű vádlott esetében mellőzni kellett a korábban végrehajtásban próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés elrendelésére utaló rendelkezést.

A vádlott a próbaidő alatt követte el az újabb bűncselekményeket, ezért az elrendelés feltételei fennálltak, és azok az elsőfokú bíróság ítéletének kihirdetésekor is adottak voltak. Ellenben a másodfokú elbírálás idejére bekövetkezett a végrehajthatóság elévülése.

A 4/2006 Büntető jogegységi határozat értelmében a felfüggesztett büntetés elévülése a próbaidő leteltének napján elkezdődik. A szabadságvesztés végrehajthatóságának elévülését a próbaidő letelte után csak a felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtását elrendelő jogerős bírósági határozat szakítja félbe.

A felülbírált ügyben 2003. december 4. napján a jogerőre emelkedéskor megkezdődött a 2 évi próbaidő, amely 2005. december 4. napján járt volna le, azonban a próbaidő letelte után annak végrehajtását elrendelték. A Btk. 68.§ (1) bekezdés első mondatának második fordulata alapján a próbaidő leteltének napján megkezdődik végrehajtás elévülése, amely a Btk. 67.§ (1) bekezdésének d./ pontja szerint öt év. Következésképpen a szabadságvesztés végrehajthatósága 2010. december 4. napján megszűnt. Az első fokú ítélet kihirdetése ezt megelőzően - 2010. október 28. napján megtörtént, ezért az elrendelés törvényes intézkedés volt. Ellenben a másodfokú ítélet kihirdetése idején az elévülés bekövetkezett. A jogegységi határozat már idézett tartalma szerint csak a büntetés jogerős elrendelése szakítja félbe az elévülést, mivel az elévülés már megkezdődött, és a kiszabott büntetés a végrehajtás jogerős elrendeléséig nem tekinthető végrehajthatónak.

Ezekre az indokokra alapítva mellőzte az ítélőtábla a felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának elrendelését.

Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során irányadó enyhítő és súlyosító tényezőket részben feltárta, de azok kiegészítése és korrekciója is szükségessé vált a másodfokú eljárásban.

Nem enyhítő körülmény, ha a terhelt az eljárás során kényszerintézkedés hatálya alatt áll, ezért az erre történő utalást és ennek nyomatékkaal történt értékelését az ítélőtábla mellőzi. Az előzetes letartóztatás eltérő célokat szolgál, elsődlegesen az eljárás lefolytatásának feltételeit biztosítja, annak indokai nem kapcsolódnak a büntetés kiszabásához, amint azt sem értékeli a bírói gyakorlat, ha valaki szabadlábbon védekezhetett.

Mellőzni kellett a tényállás 2. pontjához kapcsolódó és a kár megtérülésének reális esélyeit fejtegető a vádlottak javára értékelt ítéleti kitélt. A kár megtérülése enyhítő körülmény abban az esetben, ha az elkövető magatartására visszavezethető okból következik be. Ezért például már az is csak csekélyebb súllyal vehető figyelembe, ha tettenérés esetén mód van az eltulajdonított vagy kicsalt értékek visszavételére, lefoglalására. A vádlottak által elkövetett bűncselekmények befejeződtek akkor, amikor a 2. számú sértett ingatlanának tulajdonosaként az I. r. vádlott bejegyzésre került. Ezzel az igazgatási aktussal az ingatlan értékének megfelelő mértékű kár

bekövetkezett és a vádlottak magatartása folytán az a mai napig sem térült meg. Ezen a körülményen pedig nem változtatnak a későbbi esetleges perek és azok kimenetelei.

A kár mértéke pedig egyező az ingatlan értékével a védők - haszonélvezeti jog értékével csökkentett összegre hivatkozó - álláspontjával szemben, mivel a 2. számú sértett azt sem haszonélvezeti joggal terhelten, sem más formában nem kívánta értékesíteni és nem is tette meg.

A III. r. vádlott esetében helyesen a többszörös visszaesést megalapozó elítéléseken túli büntetettsége a súlyosító körülmény, valamint különös visszaesői minősége.

Mellőzi az ítéletábra a 21. oldal első bekezdésének pontatlan megfogalmazását. A vádlott társakra tett terhelő vallomás a bizonyítékok értékelésekor bír jelentőséggel, de nincs köze a büntetés kiszabásához. A beismerő és feltáró jellegű vallomás azonban valóban enyhítő körülmény, amint a bűncselekmény elkövetésének megbánása is, ahogy azt az elsőfokú bíróság helyesen felsorolta.

Pontosítani kell a vádlottakkal szemben indított büntető eljárások értékelésével kapcsolatosan rögzítetteket is. Az a súlyosító körülmény, ha az elkövető a büntetőeljárás hatálya alatt újabb bűncselekményt követ el. A megindult és folyamatos büntetőeljárás önmagában nem súlyosító tényező, illetőleg majd a folyamatos ügy marasztaló befejezésekor bír a jelen eljárás ilyen hatással.

További súlyosító körülmény a bünszövetség és az üzletszerűség az érintett vádlottak terhére a többszörös minősítés miatt, ugyanis önmagában az egyik minősítő körülmény is megalapozza a vagyon elleni bűncselekmények súlyosabb törvényi minősítését.

Súlyosít a valamennyi vádlottal szemben megállapítható bűnhalmazat is, mivel a bíróság a büntetést az adott büntetési tételkeretek között, az emelt mértékek figyelmen kívül hagyásával szabta ki.

Az időmúlás értékelése a másodfokú eljárás idején már valóban nyomatékos enyhítő körülmény, de nem lehet figyelmen kívül hagyni az ügy jellegét sem. Az egyik sértett cselekvőképességet kizáró gondnokság alatt állt, és a másik sértett személyisége is nagyban elősegítette és megkönnyítette az elkövetést. Ennek megfelelően a sérelmükre elkövetett bűncselekmény felfedezése, és hatásának értékelése, a második esetében az utómagatartások tompító jellege a vádlottak számára kedvező hatású volt, és nagyban késleltette a cselekmény feltárását. A tényállásból kitűnően nem is a sértettek észlelték megkárosításuk tényét, a 2-es számú sértett pedig a kihallgatása napjáig sem látta át ténylegesen milyen hátrány érte. Az időtényező kifejezetten segítette a cselekmény leleplezésének és felderítésének az eltolódását, a továbbértékesítések pedig a felfedezés esélyét rontják, és a kár megtérülésének a reális lehetőségét csökkentik.

Az időmúlás árnyaltabb értékelése során azt is szem előtt kell tartani, hogy az elfogató parancs alapján történő kézrekerítés, nem írható az érintett vádlott javára. Összhatásában az időmúlás mindig objektív büntetés-csökkentő tényező, de a súlya nem minden esetben azonos.

További súlyosító körülmény az adott elkövetési forma országos elszaporodottsága, az idős vagy más okból kiszolgáltatott személyek ingatlanjainak e formában való megszerzése.

Enyhítő körülmény a részesi alakzat II. és IV. rendű vádlott közbizalom elleni bűncselekménye tekintetében, valamint a III. és IV. rendű vádlottnál a két gyermek eltartásáról való gondoskodás, az első fokú ítéletben értékelt egy kiskorúval szemben.

Súlyosító körülmény a 2. tényállásnál az elkövetési értéknek a törvény érték kategóriái között a felső határhoz közelítő mértéke.

A vádlottakkal szemben a Btk. 2.§-a alapján az elkövetéskor irányadó szabályok szerint kellett a büntetést kiszabni. A másodfokú bíróság által helyesbített minősítés egyben súlyosabb megítélést, a büntetési tétel alsó határának 5 évi minimumát jelenti az I. r., a III. r. és a IV. r. vádlottak esetében, ezért az ítélőtábla az elsőfokú bíróság által kiszabott és súlyosítási tilalommal érintett büntetéseket e vádlottakkal szemben az enyhítő szakasz alkalmazásával tekintette kiszabottnak.

A büntetések kifejezik a vádlottak és az elkövetett bűncselekmények társadalmi veszélyességét és alkalmasak a büntetési célok biztosítására, az irányadó minősítés alapján inkább enyhék, de eltúlzottnak egyáltalán nem tekinthetők. Az elsőfokú bíróság az ítélet belső arányait is megfelelően alakította ki. A II. rendű vádlott esetében a másodfokú bíróság a jelentős időmúlás miatt látott lehetőséget arra, hogy a büntetése fele részének kitöltése után - méltányosságból - szabadlábra kerülhessen. (Btk. 47.§ (3) bekezdés)

Mivel a fentebb kifejtettek miatt a kiszabott büntetések mérséklése szóba sem jöhetett, a IV. rendű vádlottnak a büntetés felfüggesztésére irányuló kérelme sem volt teljesíthető, annak törvényi előfeltételei is hiányoztak.

Az ítélet járulékos rendelkezései törvényesek. Csak megjegyzi az ítélőtábla, hogy az ítélet rendelkező részében a számmal kifejezett mértékeknél nem mellőzhető azok betűkkel történő kiírása sem. A felmentő rendelkezésnél a törvényi következmény kitételt mellőzi, mert nem jogszabályszerű.

Az ítélet bevezető részben elmaradt az egyik tárgyalási határra utalás, noha érdemi tárgyalás volt, ezért a másodfokú bíróság pótlólag felhívta.

Az első fokú ítélet megváltoztatása a Be. 372. § (1) bekezdésén, míg egyéb törvényes rendelkezéseinek a helybenhagyása a Be. 371. § (1) bekezdésén alapul.

A Fővárosi Ítéltábla az I. rendű vádlott esetében az első fokú ítélet kihirdetésétől 2011. március 2. napjáig előzetes fogvatartásban töltött időt továbbmenően beszámította.

A másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költséget a Be. 381. § (1) bekezdése alapján kell az érintett vádlottaknak a felmerülés szerint megfizetni.

A másodfokú ítélet ellen a Be. 386.§-a kizárja a fellebbezés lehetőségét.

Budapest, 2012. év február hó 14. napján

Dr. Rédei Géza s.k.
a tanács elnöke

Dr. Mató Ágnes s.k.
előadó bíró

Dr. Bartkó Levente s.k.
bíró

A Pest Megyei Bíróság 24. B.118/2008/174. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság 1.Bf.52/2011/13. számú határozata folytán 2012. február 14-én az I. rendű, a II. rendű, a III. rendű és a IV. rendű vádlottal szemben jogerős és végrehajtható.

Budapest, 2012. év február hó 14. napján

Dr. Rédei Géza s.k.
a tanács elnöke

Kiadmány hitelül:
tisztviselő